

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref
22/2098-2

Dato
14. september 2022

Høring - NOU 2022:1 Cruisetrafikk i norske farvann og tilgrensende havområder

Vi viser til høring av NOU 2022:1 Cruisetrafikk i norske farvann og tilgrensende havområder - *sjøsikkerhet, beredskap og redning – utfordringer og anbefalinger*, med frist for merknader 15. september 2022.

NOU 2022:1 Cruisetrafikk i norske farvann og tilgrensende områder beskriver utfordringene knyttet til sjøsikkerhet, beredskap og redning. Utvalget har vurdert risikoen for ulykker som kan gi mange skadde og omkomne, og behovet for tiltak som kan redusere denne risikoen. Utvalget gir anbefalinger om tiltak på dette grunnlag.

Vurderinger av risiko for mange skadde og omkomne er et tema som ligger utenfor Klima- og miljødepartementets ansvarsområde. Utvalget anbefaler imidlertid flere tiltak som også berører klima- og miljøhensyn. Slike hensyn er ikke gitt noen helhetlig vurdering i denne rapporten, men kan ha stor betydning for hvordan tiltak rettet mot cruiseturismen bør utformes, dimensjoneres og prioriteres.

Utvalget foreslår blant annet en overordnet, helhetlig nasjonal plan for cruisenæringen, der myndighetene tydelig redegjør for ønskede mål og prioriteringer. Hvis det skal lages en slik helhetlig plan, vil sjøsikkerhet, beredskap og redning kun være et av flere viktige hensyn som må ivaretas. Andre viktige hensyn vil blant annet være risiko for akutt forurensning, annen forurensningsproblematikk, risiko for spredning av fremmede arter, og miljøpåvirkning knyttet til ilandstigninger fra cruiseskip. Av disse hensynene er det bare risiko for akutt forurensning som til en viss grad er vurdert i rapporten. Men heller ikke for dette hensynet er det gjort noen helhetlig vurdering som kan danne grunnlag for dimensjoneringen av beredskap og forebyggende tiltak.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Hav- og
forurensningsavdelingen

Saksbehandler
Anja Morris
22 24 59 25

Cruiseturismen er også en svært energikrevende type reiseliv som medfører betydelige utslipp av klimagasser i form av CO₂ og svart karbon, og luftforurensning i form av blant annet svovel- og nitrogenoksyder. Ifølge enkelte beregninger er utslippene av klimagasser pr person-kilometer fire ganger høyere for cruise enn for fly. Dette er hensyn som må vurderes og vektlegges i en eventuell helhetlig, nasjonal plan for cruisenæringen, der også behovet for grønn omstilling og dekarbonisering av skipsfarten vil være sentralt.

Når det gjelder Svalbard, er det ikke bare de beredskapsmessige utfordringene som skiller seg fra fastlandet. Naturen så langt nord har flere særtrekk som gjør den spesielt sårbar for påvirkning som følge av økt cruiseturisme, samtidig som det er satt egne, høye mål for bevaring av den særegne villmarksnaturen på Svalbard. Dette er tydelig uttrykt stortingsmeldingene om norsk svalbardpolitikk gjennom flere tiår, og ligger til grunn for svalbardmiljøloven og miljøregelverket som er hjemlet i denne loven. Det er viktig at tiltak rettet mot cruisetrafikken på Svalbard ikke bare ivaretar hensyn til sjøsikkerhet, men også bidrar til å nå de miljømålene som er satt.

Et forslag fra et flertall av utvalgets medlemmer er at det bør innføres en begrensning på 500-750 personer om bord på cruiseskip i territorialfarvannet ved Svalbard. Vurderingen av om dette er en fornuftig grense for å redusere risikoen for skipsulykker som kan gi mange skadde og omkomne, ligger utenfor Klima- og miljøverndepartementets ansvarsområde. Vi vil likevel påpeke at den grensen på 200 passasjerer som i dag gjelder i naturreservatene, og dermed det meste av territorialfarvannet på Øst-Svalbard, er begrunnet i miljøhensyn, og ikke i sjøsikkerhet og beredskapsmessige utfordringer. Det samme gjelder forslaget om å utvide denne grensen på 200 passasjerer til å gjelde alle verneområdene på Svalbard. Dette er et av flere forslag til endringer i miljøregelverket på Svalbard som nylig har vært på høring.

Selv om den foreslåtte utvidelsen av grensen på 200 passasjerer til å omfatte alle verneområdene ikke er begrunnet i behovet for å redusere risikoen for mange skadde og omkomne i forbindelse med en skipsulykke, synes det klart at et slikt tiltak også vil bidra til å redusere denne risikoen.

Hvis grensen på 200 passasjerer blir utvidet til alle verneområdene, vil det først og fremst være i Isfjordområdet, der den oversjøiske cruisetrafikken er konsentrert i dag, at en grense på 500-750 personer vil få betydning. Gitt at det er en sammenheng mellom skipenes størrelse og antall personer om bord, vil en slik grense også bidra til å redusere faren for større utslipp av drivstoff ved en eventuell skipsulykke i Isfjordområdet, og dermed faren for betydelig miljøskade i dette området. Isfjordområdet er nærområdet til bosettingene på Svalbard. Dette området har store og sårbare miljøverdier og er viktige for friluftsliv, rekreasjon og naturopplevelse med utgangspunkt i lokalsamfunnene, og ikke minst for det lokale reiselivet.

Tilgang på data og informasjon i form av gode sjøkart og isvarsling er viktig for å unngå alvorlige skipsulykker på Svalbard. Tiltak for å bedre denne tilgangen vil dermed kunne bidra

både til å forhindre tap av liv og helse, og til å redusere risikoen for akutte utslipp til sjø med påfølgende miljøskade. Samtidig er det cruisenæringens ansvar å tilpasse seilasene til de data om er tilgjengelig og kvaliteten på disse, og ikke tøyse grenser ved å gå inn i dårlig kartlagte områder eller ta risiko i fravær av oppdaterte iskart. I lys av de høye miljømålene og formålet med verneområdene på Svalbard, er det viktig å kanalisere ekspedisjonscruisetrafikken utenom de mest sårbare og verdifulle områdene. Innsatsen på kartlegging bør etter departementets syn ta hensyn til dette, og prioriteres på en måte som bygger opp under en slik kanalisering, og ikke legger til rette for økt trafikk i sårbare og verdifulle områder, eller i områder der risikoen for grunnstøting kan være betydelig. Sjøkartleggingen på Svalbard er svært ressurskrevende, og en slik prioritering vil kunne gi positive resultater for både sjøsikkerhet og miljø raskere, uansett hvilket nivå den framtidige ressursinnsatsen vil ligge på.

Iskart utarbeides av Meteorologisk Institutt (MET), som ligger under KLD. Istjenesten til MET utarbeider nå daglige iskart på hverdager (mandag til fredag). Om det skal utarbeides daglige iskart alle dager er et ressurs spørsmål som må vurderes i forhold til nytteverdien av dette gjennom redusert ulykkesrisiko.

Med hilsen

Anja Elisenberg (e.f.)
avdelingsdirektør

Anja Morris
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer